

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ПРЯКИЯ

Брой 5 • год. ХСV • 11 март 2016 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ДИМИТРОВГРАД ВЕЧЕ ИМА ПЛОЩАД „КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА“

ДЕСИСЛАВА КОСТОВА

На редовна сесия на Общински съвет в Димитровград, проведена на 25 февруари т.г., бе взето решение площадът, на който се намира паметникът на Войводата, да носи неговото име. Предложението бе на тракийското младежко дружество „Стайко войвода“, утвърдено с решение на тракийското дружество в града. В Община Димитровград живеят хиляди потомци на тракийски бежанци от Източна и Западна Тракия, и от Мала Азия, част от които са членове на тракийско дружество „Капитан Петко войвода“. Първото запазено сведение за тракийско дружество в Димитровград датира от 6.07.1947 год. Известието е от вестник „Народна борба“, бр.153 /12.07.1947 г. и в него се казва, че първото дружество в града е тракийското. Вещност данни за дейност на тракийци по тези места има още от периода непосредствено преди освобождението от турско робство. През лятото на 1877 г. след пристигането на първия руски отряд на гара Каяджик, турските власти арестуват част от българските първенци от с.Черноконево,

■ Паметникът на Капитан Петко войвода в Димитровград

Крепост, Каяджик, Черноконоро и др. Една част са избесени, други са заточени в Мала Азия. Благодарение на дружината на Капитан Петко войвода мнозина успяват да се укрият и спасят. В деня на заминаването на Капитана от Хасково в знак на благодарност му връчват специално благодарствено писмо, подписано и подпечатано от 23 села. Между тях са и няколко села от днешния Димитровградски район – Каяджик, Добрич,

Черногорово и Крепост. Непосредствено след Освобождението, когато се активизират сенклеристите в Хасковско, по покана на комитетите „Единство“ в Пловдив и в Хасково дружината на Капитан Петко войвода отново пристига в тази част на страната. Още веднъж Капитана посещава с. Черноконево – след падането на Стамболовия режим. През лятото на 1895 г. той обикаля с тайна мисия Хасково, Чепеларе, Ямбол и

други селища да организира нова чета за навлизане в Беломорска Тракия.

Дали заради тези исторически събития, за които има запазени свидетелства в Държавния архив в Хасково и в спомените на тракийци, или по други причини, при изграждането на Димитровград тук идват да живеят много потомци на тракийските бежанци. Според историците мястото е близо до гръцката и турската граница и поради това през 1913 г. по време на събитията, бежанците се заселват масово в Хасковска, Старозагорска и Бургаска област. При образуването на Димитровград много от тях и потомците им го за свой дом. Може би защото го построяват наново върху голи поляни и по този начин на практика построяват изгубените си домове в пределите на Тракия.

Сам по себе си Димитровград е уникален с това, че събира толкова много и различни хора и съдби. Не по-малко уникално е тракийското дружество в града – не само с това, че е първата обществена организация в града, а с това, че възниква още преди самия град на 2 септември 1947 г., а на 6 юли същата година.

Димитровградчани зна-

ЧЕСТИТ НАЦИОНАЛЕН ПРАЗНИК!

Днес се навършват 138 години от онзи Трети март, когато в Сан Стефано се полагат подписите, ознаменували края на Руско-турската война и раждането на свободната българска държава.

3 март е ден на българската признателност към стотиците знайни и незнайни руски войни и български опълченци, дали живота си за освобождението на България.

Нека сведем глави пред героите, загинали за свободата, да си припомним за величавия им подвиг в името на България и да поставим стръкче цвете пред многобройните паметници.

Днешният ден е не само ден на признателност, но и за равносметка. В ден като днешния, е добре да не забравяме, че бъдещето на България зависи от всички нас!

Честит национален празник на всички, които обичат и милеят за БЪЛГАРИЯ!

Красимир Преманов
Председател на СТДБ

ят и почитат тракийската история и герои. В града до скоро имаше училище, кръстено на Капитан Петко войвода, има улица със същото име. Той е патрон и на тракийското дружество в града. Непосредствено зад седалището на дружеството на ул. „Гросето“ 2 е и паметникът на Войводата, ситиуиран в пространството между едноименната улица и улица „Гросето“.

Това пространство е известно на гражданите като площада на Капитан Петко войвода. Установи се обаче, че то не носи официално това име. На площада се провеждат честванията на Деня на Тракия, Деня на Независимостта и редица други. Де факто гражданите на Димитровград съвсем спонтанно са възприели и

именували площада така, като Общинският съвет сега само облича решението на обществото в законова форма. Предложението на тракийци за наименоването на площада бе направено в навечерието на Деня на Тракия – 26 март и внесено с подписка на тракийци и други граждани. Предложението бе прието с 26 гласа „за“ и 6 гласа „въздържал се“. На сесията присъстваха представители на тракийското дружество в града.

С този акт димитровградчани за пореден път изразиха признателността си към Капитан Петко войвода – личност, превърнал се в символ на борбата за национално обединение и категорично заявиха за бъдещето, че знаят и помнят!

Тракийци се покланят пред делото на Антим Първи

Д-Р ВАНЯ ИВАНОВА

На 16 февруари се навършиха 144 години от избора на Антим Първи за български екзарх. Тази дата, както и 200-годишнината от неговото рождение са повод за тракийци да се покланят пред делото на родолюбивия българин, оставил трайна следа в българската история и в народната памет.

Името на Антим I е свързано с борбите на тракийци за независимост и за съхранението на българската им идентичност. За тракийци Антим Първи е не само един от тях, но и духовен водач за национално освобождение на България.

Антим I е роден през 1816 г. със светско име Атанас Чалъков в Лозенград, Източна Тракия, която днес е в Турция. През 1843-1844 г. учи в светско училище в Куручешме. През 1848 г. завършва богословско учили-

ще в Гърция. Продължава образованието си в Одеската духовна семинария, а по-късно в Московската духовна академия.

През 1861 г. Антим е ръкоположен за Варненско-преславски, а през 1868 г. – за Видински митрополит. През с.г. отхвърля църковното подчинение на Цариградската патриаршия и повежда борба за независима българска църква.

На 28 февруари 1870 г. е издаден султански ферман, по силата на който българите получават право да възстановят църковната си независимост под формата на Екзархия. В нейния диоцез, състоящ се от 15 епархии, са включени всички територии, населени с българи. На 16

февруари 1872 г. Църковно-народен събор избира Антим за български екзарх. Възстановяването на църковната независимост представлява крупен успех на възрожденските българи, които са признати за самостоятелна етническа общност. Границите на Екзархията очертават историческите права на българската нация в Мизия, Тракия и Македония. Обединила духовно, политически и религиозно българския народ Екзархията е призната за първата национална институция.

Екзарх Антим Първи е в първите редици на борбите срещу турските поробители. Той е автор на писмо до руския цар, в което излага тежкото положение на бъл-

гарския народ и моли царя да се застъпи за България. За тази му дейност Великата порта сваля Антим Първи от екзархийския пост и го заточва в Мала Азия. След Руско-турската освободителна война през 1877-1878 г. Антим I е освободен от заточение.

Антим Първи се включва активно в комитетите „Единство“ и подкрепя Кресненско-Разложкото въстание през 1878-1879 г. След Берлинския конгрес той става организатор на подписка срещу решението за разпокъсване на Санстефанска България.

От 14 февруари до 16 април 1879 г. Екзарх Антим I председателства Учредителното народно събрание, а от 17 април до 26 юни 1879 г. – Първото ВНС в Търново, което избира на българския престол княз Батенберг. Екзарх Антим Първи умира във Видин на 1 декември 1888 година.

„ВЛАДИЧЕСТВО ИЛИ РОБСТВО“, „ПРОЧИСТВАНЕ ИЛИ ГЕНОЦИД“

ПРОФ. Д-Р ДЕЛЧО ПОРЯЗОВ

Годишите през последното четвърт столетие бяха наречени „преходен период“, без да се посочва „преход“, но към какво. По това време се извършиха коренни изменения в политическата, икономическата и социалната система на страната. Но не за това искам да ангажирам общественото мнение. Главното е, че последваха предложения за промяна и в духовната сфера. И по-конкретно за отдавна установени исторически събития и за промяна на техните названия. В центъра на дискусиите се оказаха понятията „владичество или робство“, „прочистване или геноцид“. Тревожното в случая е, че това го правят автори, които произлизат от тракийската общност и че ръководството на Съюза на тракийските дружества в България ги подминава с мълчание. Имам предвид последните изяви на писания на книжовните дейци проф. Божидар Димитров и Стоян Райчевски.

1.

„Новаторските“ стремежи да се представят в друга светлина и да се преименуват известни исторически събития започнаха още в началото на преходния период. Ще припомня известното изявление не на кой да е, а на българския министър на отбраната Димитър Луджев, който нарече турското робство на българите „турско присъствие“ на Балканите. Оставаше само да каже „желано от българите присъствие“, както други като него нарекоха „желано“ даването на мъжките рожби за еничари. При това същият историк произлиза от Странджа, а както се знае неговите земляци вдигнаха Преображенското въстание през 1903-та г. не срещу турското „присъствие“, а срещу турското робство. След него пък се намериха изследователи които се провикнаха, че Баташкото клане е мит, а не реален факт.

Известният историк Божидар Димитров, който се пише за защитник на тракийци, също запретна ръкави и прекръсти „турското робство на българите“ с „турско владичество“. И като министър го въведе на практика за официално използване. Вярно е че словото „владичество“ не е така галовно в сравнение с думата „присъствие“ на турците. В същото време обаче то бледнее по съдържание от понятието „робство“. Изразът

„владичество“ действително показва, че турците не само са присъствали, но и са владеели, т.е. властвали над българите. Понятието „владее“ обаче не показва, че то е било съпроводено с прийоми от рода на робската tirания. А всеобщо е признато, че българинът е бил принуждаван да работи ангрия, да бъде ограбван и не като изключение да бъде убиван като животно без съд и присъда. Известно е, че самите турци са наричали българите „рая“. Всички книжовни източници поставят знак на равенство между рая и роби. Затова епохата на България в рамките на Османската империя досега наричаме „турско робство“. А какво излиза, че турците ни третират като роби, а ние българите им казваме, че само сте ни владеели.

Всеки има право да мисли, да тълкува и да нарича българските исторически събития в тази империя „присъствие“, „владичество“, „робство“. Такова право има и именитият Божидар Димитров. Съществува, обаче едно „но“. Когато го излагаш публично и още повече когато си държавник и го налагаш като официална политика, ти си длъжен и да го аргументираш. Какви аргументи излага той. Те са наивни, смешни, жалки.

В една публикация във в. „Тракия“ с голяма фотографска снимка той обосновава своята теза с това, че неговата баба не била изнасилена. В друга сочи, че понятието робство било обидно за самите българци и т.н. За мен по-приемливо би било, ако цитираше Гертрана от „Извора на белоногата“. Видимо обаче не се е сетил. За себе си ще кажа, че моята баба – старата „Порязка“, заедно с внука си Георги

е била посечена на прага на църквата „Св. Димитър“ в с. Съчанли (сега в Гърция) търсейки спасение в божия храм както баташките българци. Що се отнася до изнасилването бих го посветвал да прочете отново Милетич. Там ще намери не една, а стотици изнасилени българки – баби, млади булки, невръстни момичета, които по време на битката при град Фере на 24.09.1913 г., за да избегнат този позор се хвърлят в мътните води на река Марица и в тях намират смъртта си.

Впрочем още един факт от неадекватното поведение на Божидар Димитров. Спомнете си посещението на турския премиер Ердоган в България при Бойко Борисов. Очевидно не знаейки за топлите отношения между двамата премиери Божидар Димитров предяви законово искане Турция да обезщети тракийци за загубените имоти през злощастната за тях 1913 г. Премиерът го скастри, нарече изявление то му „гаф“ и се заклани да го уволни при повторен „гаф“. Божидар Димитров вместо да си подаде оставката, защото неговата законна претенция бе окачествена като „гаф“ той сам себе си обвини, че е сторил този „гаф“. В телефонен разговор с него му казах, че не е направил гаф, като е посочил дълга на Турция към България и че истински гаф е неговото самопризнание. В отговор прозвучаха приблизително следните думи: „както да се прави, такава е политическата ситуация“. Затваряйки слушалката, мислено си рекох: неведомо са пътищата господни. За да запази министерския си пост назова истината само като „гаф“. Уви! Саможертвата не бе уважена. Малко по-късно беше уволнен.

Аз няма да превеждам нови факти в защита на тезата, че българската история в границите на турската империя наистина трябва да продължи да се назовава „турско робство“. Тази епоха е отдалечена от моя живот повече от столетие. Такива аргументи обаче могат да се извлекат от множеството книжовни летописи и всеки може да ги намери и на кирилица и на латиница. Затова ще задам въпрос на всички, които не харесват понятието „робство“ и го заменят с „присъствие“ или „владичество“, а той е: Защо патриархът на българската духовност Иван Вазов назовава своето велико произведение „Под игото“? Всеки може да прочете в синонимните речници, че думата „игото“ е равносилна на „робство“. И по нататък: Защо най-великите българци Христо Ботев и Васил Левски нарекоха това време „робска tirания“? Простете ми, но аз вярвам на живияте в тази епоха най-достойни българци и в никакъв случай не мога да се доверя на родоотстъпническите измислици на някои „новатори“ пишещи се за големи историци.

Съвременната активна турска пропаганда настойчиво търси през последните години промяна и на други понятия отразяващи българската история в обхвата на Османската империя. Най-голямо внимание заслужават може би събитията по време на Преображенското въстание – 1903 г., Балканските войни – 1912 г. и преживяната трагедия на тракийските българци през 1913 г. Известно е, че Ахмед Доган поиска „нов прочит“ на историята на тези събития по повод предлаганото почетно гражданство на ген. Васил Делов – освободителя на гр. Кърджали и побърза да обяви Балканските войни като етническо „прочистване“. Ние, обикновените българци, нарекохме тези войни „велики освободителни“. Изтръпнахме от болка на подобни изявления. Правителството сякаш онемя – не реагира и не промълви нито дума в отговор на тези изявления.

И още нещо. Преди месеци влиятелен турски вестник публикува географска карта на Турция е включена и част от територията на днешна България. Служебният премиер Марин Райков окачестви постъпката като „цинична“, но не отправи протестна нота. Още факти ли? Има ги! Но усещането ми на унижен ме кара да не ги изреждам.

2.

А сега за понятията „ЕТНИЧЕСКО ПРОЧИСТВАНЕ“ и „ГЕНОЦИД“. През 2005 г. пишещият напоследък твърде

интензивно г-н Стоян Райчевски издаде книга под надслов: „Геноцидът на българите през XX – ти век“. Без да поясни какво разбира под понятието „геноцид“ или как го определя конвенцията на ООН. В нея той изброи 12 исторически събития, сполетели българите като геноцид. Ще посоча няколко от тях, които трудно могат да се включат в съдържанието на понятието „геноцид“: предизвиканият глад в Поволжието; разкулачването на българите в Бесарабия, Украйна и Молдова; одисеята на таврическите българци; съдбата на българите в Западните покрайнини и прочие. В моята книга „Погромът на тракийските българци през 1913 г.“, много тактично му подсказах, че понятието „геноцид“ не бива да служи за всекидневна употреба. Единствената истина в книгата на г-н Райчевски е, че трагедията на тракийските българци през 1913 г. е „геноцид“.

Сега последната книга, която още не съм видял, г-н Стоян Райчевски е озаглавил „Етническото прочистване на българите от Източна и Западна Тракия и Мала Азия /1903–1913–1923 г./“. Става ясно, че терминът „геноцид“ в първата неговата книга е изоставен и заменен с понятието „етническо прочистване“. В. „Тракия“ бр. 10 от 23 май т.г. /2012 г./ ни информира, че Стоян Райчевски е представил книгата си пред БАН „като втори том към документалните доказателства за етническо прочистване на проф. Милетич, т.е. като продължение на знаменитото съчинение на големия българин. Винаги съм бил откровен и сега няма да скрия. Изтръпнах, но отроних само „каково самочувствие?“ Побързах да се информирам.

Както посочих още не съм се запознал със съдържанието на тази книга, препоръчана от нейния автор като втори том на „Разорението...“ от Милетич. Най-напред прочетох двете поредни статии на Стоян Райчевски, поместени в бр. 9 и 10 на в. „Тракия“, носещи почти същото заглавие – „Първото етническо прочистване в Европа през XX-ти век“, които видимо са части от тази книга. Уверявам читателите, че не намерих никакво основание за претенцията тя да се приеме като продължение или втори том на съчинението на Милетич.

В действителност намерих нещо друго. Г-н Райчевски е заменил думите на академик Милетич „най-ужасни избиения“, „човешка касапница“, „погром“ нямаше себеварни в новата ни мъченическа история с помирителното слово „ПРОЧИСТВАНЕ“. Изнев-

рил е и на себе си като понятието „геноцидът над тракийските българци през 1913 г.“ в книгата си от 2005 г. е нарекъл в сегашната си книга „ПРОЧИСТВАНЕ“. Няма как читателят да не се осъмни дали г-н Райчевски да не се е вслушал в съвета за нов прочит на българската история. И по същество. Г-н Райчевски никъде не е посочил какво разбира под понятията „въстание“, „война“, „прочистване“ и „геноцид“. Оставил е читателят сам да се оправя със съдържанието на тези политически понятия.

Аз няма да привеждам аргументи в полза на понятието „геноцид“ вместо „прочистване“. Направил съм го на друго място. Ще си позволя обаче да припомня съдържанието на понятието „геноцид“ направено в конвенцията на ООН, приета през 1948 година. Чл. 2 от нея гласи: „Под геноцид се разбира всяко едно от следните действия, извършени с цел да се унищожи част или изцяло една национална, етническа или религиозна група като такава:

а) Убиване на членове на групата.

б) Причиняване на сериозни телесни или душевни повреди на членовете на групата.

в) Умишлено налагане на групата условия на живот целящи физическото и унищожаване изцяло или отчасти;

г) Мерки за предотвратяване ражданията на групата;

д) Насилствено предаване на деца от групата на друга група.“

Обръщам се към всеки читател да се вгледа внимателно в петте точки формулирани като геноцид в конвенцията на ООН и познавайки Илинденско-Преображенското въстание и трагичните събития сполетели тракийските българци през 1913 г. и да определи дали те са „геноцид“ или „новаторско“ измислено понятие „прочистване“. Надявам се, че това ще направи и г-н Райчевски и ще престане да се люшка понесен от ветровете на политическите ситуации през последното четвърт столетие в България. И още: В стремежа си да го оправдая рекох на себе си: Объркал се е човекът, защото нито въстанието през 1903 г. нито „касапницата на тракийските българци през 1913 г.“ могат да се окачествят като „прочистване“. Всеки човек може да се обърка. Бедата обаче се състои в това, че г-н Райчевски обърква своите читатели и опорочава историческата наука. Да наречеш историята на България от 1903–1923 г. „ПРОЧИСТВАНЕ“ е непроситим грях.

ЗОЯ НАЧЕВА

След първата ни среща със Стерлиос – синът на Аспасия (Спасия) в Ксанти вече нямахме никакво съмнение, че трябва да продължим нашите проучвания върху оскъдните биографични данни за войводата. Свързах се с Пенка Чакалова-Генева от Хасково, която през 2011 г. издаде книгата „Спомен и памет за Каракирковия род – родът на капитан Петко войвода“. Искан да разбера дали се е срещала с Аспасия и какво е издирила за нея, когато е проучвала родовите корени. Тя с удоволствие се отзова, изпрати ми веднага книгата и ми отговори, че се е виждала с нея: „Бяхме на екскурзия със сестра ми Иванка и братовчедка ми Петра. Срещата беше много кратка и стана благодарение на братовчедка ми Петра в Ксанти. Да, има такъв случай, когато Аспасия пошушва на Капитана: „Не яжте от халвата. В нея има отрова.“ Това е описано и от Капитана, но дали тя е тази, която е дала потомство на Капитана? Ще се радвам, ако вие стигнете до истината. Приветствам идеята Ви. Що се отнася до случката с Аспасия, ето как се срещнахме с нея. След като стигнахме в Ксанти, ние трите тръгнахме да я търсим. Братовчедка ми Петра вече се беше свързала с нея. Имаше ориентир за посоката към къщата ѝ... Отиде само така Петра, защото валише дъжд, а ние със сестра ми се подслонихме под стрехата на близкия магазин. Не след дълго двете дойдоха. Аспасия носеше чадъри, които ни подари, за да се предпазим от дъжда. С нея не успяхме да разговаряме, тъй като нямахме време... Дано вие да стигнете до истината. Не помня годината, беше преди повече от 10 г. Тя беше много енергична жена, на възраст около 70 години, с ведро лице и усмивка, късо подстригана коса и красиво лице за годините си.“

След тези думи на Пенка Чакалова-Генева бяхме още повече мотивирани да търсим истината, останала толкова години вече само в спомените и догадките на наследниците на Петко от едната и другата страна на границата. Сведенията за първата му съпруга в Гърция бяха оскъдни и нямаше кого повече да питаме, затова отново се върнахме в Ксанти. Занесохме на Стерлиос снимка с репродукцията на войводата от Крум Савов и вестник „Отзвук“, в който писахме за него.

Срещата ни с правнука на Петко войвода в началото на февруари в Ксанти бе кратка и не успяхме да научим повече за него и майка му Аспасия, затова продъл-

АСПАСИЯ – ВНУЧКАТА НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА

■ Къщата в с. Кимерия, в която е живяла Стелияни и в която Петко е идвал да види през прозореца зад чешмата малката си дъщеря.

■ Запазената постройка в двора на къщата на Ангелос и Стелияни Евстратиу в с. Кимерия, където са съхранявали селскостопанската си продукция.

жихме да разговаряме по телефона, да го питаме за всичко, което ни вълнува и което не можахме да разберем в бързината докато гледахме на двора албумите със семейни снимки. Исканхте да научим повече за него самия, за майка му и техния род, какво те знаят за своя далечен прародител, идвали ли са в България.

Стерлиос ни впечатли със своята непосредственост, непринуденост, откритост. С охота отговаряше на всичките ни въпроси, явно се чувстваше поласкан от това, че най-после някой от България проявява интерес към тяхната фамилия, свързана роднински с легендарния войвода. Когато го попитахме за майка му, той започна първо да изразява възмущението си от българката, която наел и

разчитал, че ще се грижи за нея, когато тя остава на легло и се движи само с инвалидна количка. Чувствахме болката в гласа му и същевременно усещахме дълбоката връзка с майката, за която дори не произнесе думите, че е починала, а обеща да ни заведе в нейната къща в с. Кимерия – близо до Ксанти. Така и не се сетихме за случилото се, затова бяхме изненадани, когато намерихме къщата празна и едва тогава разбрахме, че нея вече я няма. Самият той сякаш още не можеше да приеме, че тя вече не е жива. Всичко в стаята си стоеше така, сякаш тя е още там. Видяхме специалната пътека с каменни плочи, която беше направил, за да излиза за майка му с количката в градината. Затова накрая я

преместил в родното село, защото къщата в Ксанти, която купили преди 45 г. има стъпала и нямало как да излиза на двора. До леглото имаше доста снимки в рамки, а от повечето от тях ни гледаха красивите очи и ведрото лице на Аспасия, чийто дух витаеше навсякъде из къщата и двора. В единия край сега той отглежда кокошки, идва да ги храни два пъти в седмицата от Ксанти и това също му помага явно да поддържа връзката с майка си и мястото, където тя преживява последните си земни дни. Надеждата ни беше от нея да разберем името на нейната баба, но за съжаление това вече нямаше как да установим, отива си на 90 г. от този свят.

Стерлиос ни заведе и до къщата в с. Кимерия, в която е родена баба му Стелияни, чието име носи и която е дъщеря на капитан Петко войвода от прабаба му, вероятно Аспасия.

Къщата в с. Кимерия (Коюнкой) е обновена, надстроен е втори етаж, но чешмата е запазена така, както е била по времето когато Петко войвода се прокрадвал в тесния процеп между двете къщи, само за да види малката Стелияни през прозореца. Като видяха, че снимаме, от съседните дворове бързо се приближиха няколко мъже, а една жена възропта, че снимаме къщата, която е купена преди 45 г. от бившите собственици и сега вече е тяхна. Мъжете бяха по-словоохотливи и разказаха на архаичен български какво са чували от своите родители за идванията на Петко в селото. Рамадан Асалов на 63 г. – новият собственик на къщата разказа как Капитанът нощем идвал скришом зад старата чешма да зърне през прозореца дъщеря си. Легендарната личност на войводата тук бе добре позната на всички, с които разговаряхме. Името на защитника на бедните българи, гърци и турци, въпреки дистанцията на годините, въобще не е забравено от тези скромни отрудени хора. Пролита уважението им към Стерлиос, който също ни каза, че това са много работливи хора за разлика от циганите и останалите етноси, населяващи района.

■ Аспасия на 87 г. пред дома си в Ксанти

Продължава на 4-а стр.

АСПАСИЯ – ВНУЧКАТА...

Продължение от 3-а стр.

Влязохме в двора на къщата, където бяха останали запазени двете постройките – едната, в която баба му Стелиани е гледала крава и тази, където е съхранявала житото за хляб и другите провизии, с които се изхранвала многолюдната челяд. Със съпруга и Ангелос имат 8 деца – 5 момчета и 3 момичета: Козмас, Василики, Йоргос, Петрос, Василис, Теоклис, Аспасия и Ангелики.

Аспасия е седмото по ред дете в семейството и е родена през 1920 г. Омъжва се за Георгиус и имат 3 деца – Елени, родена 1943 г.; Стерлиос, роден 1947 г. и Ставула, родена 1953 г. Преди 45 г. баща им купува къщата в Ксанти, в която днес живее Стерлиос. Баща му Георгиус работил като общар, а майка му в тютюневата фабрика, където се пенсионира. Голямата сестра Елени е на 72 г., не е семейна и няма деца, а малката му сестра има един син Костас. Стерлиос също има един син Йоргос на 38 г. – завършил висше военно училище в Атина и една внучка на 7 г. Целият трудов стаж на Стерлиос е в „Пирозвестики“ (Пожарната) в Ксанти и Кавала.

Разказвайки ни за майка си Аспасия, Стерлиос си спомни как преди години са идвали три жени от Хасково, но не разбрал точно поводът на идването им. Майка му знаела добре български, тя разговаряла с тях. С това потвърди за срещата, за която ми писа Пенка Чакалова-Генева. Баща му също знаел български и двамата често пеели български песни, които той не разбирал. Знае само отделни думи. Показа ни малката, поохвеляла от прелистване и препрочитане книжка от Николай Хайтов, издание от 1984 г., където на стр. 86 майка му бе подчертала името Аспасия и нейните думи „Ми фагите типота“ (Не яжте нищо). Това е моментът когато боят Калън Тома посреща войводата и четниците в дома си и им слагат стамбулска таханхалва и маронска препечена ракия за из път. Вероятно е подозирала, че това е нейната баба или е знаела нещо за родовата им връзка с Капитана. В тяхното семейство се е говорело и всички добре знаят какво е направил техният пра-родител за освобождението на Тракия и Родопите, но не доживява за жалост

• Аспасия пред паметника на дядо си в Хасково

• Аспасия с малкия Стерлиос, 1948 г.

този миг да се зарадва на свободата, на която отдава целият си живот, напуска родните места и близките си, за да защити поробените си събратя и да воюва с потисниците на живот и смърт. Добре е знаел какво би станало, ако се разбере, че има дъщеря и затова предполагам е пазел ревностно в сърцето си тайната до края на дните си.

Стерлиос спомена за едно писмо, което майка му получила преди години от държавна институция в Пловдив, с което искали от нея да разкаже какво-то знае за живота на Петко войвода и близките от

гръцка страна. Не можа с точност за каже коя е институцията, но майка му обстойно отговорила на това писмо, след което не последвало нищо и никой повече не я потърсил.

Показа ни и видеокасета с филма за Капитан Петко войвода, който майка му имала и гледала, само че той нищо не разбирал, защото не знае български и вече не я пускал да гледа.

Аспасия и съпругът ѝ Георгиус през 1979 г. ходили до Хасково, разговаряли с председателя на тракийската организация там, показали снимката на Стелиани – дъщерята на

Петко, но и от това нищо не последвало. За тази среща разказва също и Добри Каракирков, роден в Хасково през 1933 г. и внук на Митрю Каракирков – брат на войводата, във в. „24 часа“ от 13 дек. 2014 г. в статията на Николай Грудев под заглавие „Гъркиня претендира да е внучка на Капитан Петко“. Спомня си как преди 35 г. му гостувала гръцката фамилия на Георгиус и Аспасия. „Аз съм внучката на Капитан Петко“ – уверила го тя. Разказала как като гледали сериала по кипърската телевизия, си спомнила за думите на нейната майка, че баба ѝ била първата жена на Петко.

Почувствахме се длъжни да разкажем историята на Аспасия (името на гръцки означава „приятна, мила“) и с това ако е възможно да помогнем истината да излезе наяве, да отдадем заслуженото внимание на близките на Войводата, които са горди с неговия борчески дух и нямат никакви претенции за собственно възвеличаване от този факт. Ще се радваме ако с този разказ, освен изясняване истината за преките наследници на Петко войвода, помогнем също да се сблизят родовите връзки с децата на неговите братя, а това сигурно ще внесе успокоение и в неукротимия борчески дух на Капитана.

Не мисля, че това са последните думи, които ще напишем за тази историческа личност и близките му. В очите на Стерлиос и Аспасия, ние видяхме топлия поглед на Петко Кирияков, който неведнъж е проявявал великодушие и висок морал в своя нелек живот като защитник на бедните, без значение на религиозна и национална принадлежност. Това често е най-силното оръжие на войводата, спечелвайки обичта на народа, това му осигурява предимство пред неговите врагове. Създавайки четата за отмъщение, с течение на времето, той я превръща в малка армия за освобождение на онеправданите и поробените. Вероятно, ако не бе преждевременно съсипан духовно и физически от „своите“ и бе доживял да види осъществена своята мечта – Родопите и Тракия свободни, той щеше да продължи да се бори и защитава угнетените по други места, както казваше и Левски.

• Стерлиос като пожарник в Кавала

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ НА НАРОДНИЯ КАЛЕНДАР

■ Стоян Райчевски

КИРИЛ МОМЧИЛОВ

За първи път срещнах името на Стоян Райчевски на корицата на „Книга за хляба“ през 1984 г. (съавтор на Илия Зайков). Книгата им бе отпечатана в пловдивското издателство „Христо Г. Данов“, фалирало непосредствено след т.нар. „преход към демокрация“. В поредицата „Български страници“ на издателство „Отечество“ десет години по-късно Райчевски зарадва тракийци с книгата „Източна Тракия. История, етноси, преселения. XV–XX век“. За съжаление и това издателство фалира!

През годините и десетилетия авторът не се отчая – библиографската справка в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ сочи десетки негови заглавия на книги. И то какви книги – една от друга все по-внушителни!

В още едно фалирало издателство – „Народна култура“, Стоян Райчевски издаде книгата „Родопски народен календар“ (1998), за която ми се иска да отделя специален пасаж преди да изкажа възхищението си от последната му книга „Календар и

обредност в Странджа и Източна Тракия“ (2016). Защо да крия, завидях му, че като родопчанин събра и подреди празниците по реда им през месеците от годината, за да не бъде забравена българската старина на Родопска планина. В предговора проф. Георги Краев не крие защо му е

допаднала книгата: „списана с много любов и уважение към родопчанина. Книга, написана с вещина, и вярвам, читателю, познанието затова какви сме били и какви хоризонти има пред нас ще ти донесе радост... Да пожелаем на автора и „живот и здраве“, за да пише още такива добри книги“.

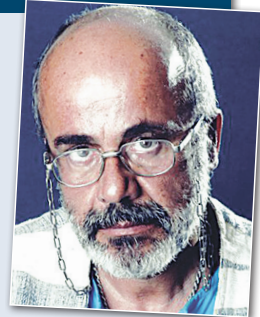
Нека се знае, че Стоян Райчевски бе един от най-активните участници в Програмата за научни изследвания „Странджа-Сакар“, когато живееше и работеше в Бургас и Малко Търново: статии и студии в томовете на Първия интердисциплинарен симпозиум „Странджа-Сакар“ (Бургас, 1978), на Втория... (Малко Търново, 1980), на Третия (Малко Търново, 1982)... Мястото не ми позволява да ги назова. Здрав и неуморим през годините,

Стоян Райчевски зарадва странджанци и тракийци с три монографии в поредиците „Отечество любезно“ и „Бежанци“ на най-авторитетното българско издателство „Захарий Стоянов“: „Странджа. Етноложки изследвания. (2008), „Старият Бургас“ (2011) и „Етническото прочистване на българите в Източна и Западна Тракия и Мала Азия (1903–1913–1923)“ (2013).

Отново с марката на издателство „Захарий Стоянов“ Стоян Райчевски ни предлага новата си книга „Календар и обредност в Странджа и Източна Тракия“ – уникална енциклопедия на българските празници и обичаи в „загадъчната планина на Източна Тракия“. Те са дадени последователно по месеците на годината, като подвижните са в месеца, в който те най-често се падат. Като чета за всеки един от празниците написаното, се убеждавам, че авторът познава в детайли традиционния народен календар и свързаната с него обредност. На повече от десет места в книгата Райчевски разказва за обичаи от родното ми село Горно Ябълково. Как да не му вярвам, когато като дете съм участвал в „джангъра“ по Коледа, сърбал съм от курбана при Бойчов кладенец на Спасовден, сърбал съм и от курбана на Малък Атанас в местността Големия камък край Долно Ябълково...

В предговора Стоян Райчевски пише: „Материалите за написването на тази книга са събирани чрез непосредствени разговори и анкети с носителите на тради-

ВИДЕНИЕ ОТ ТРАКИЯ

ВАЛЕРИ СТАНКОВ

От българските гробища край Одрин
баща ми си дойде с кесийка пръст.
Влетя във мене вятърът безродник.
Довей дъх на кръв, на пушек гъст.

И аз видях пламтящия къщурлек
на моя дядо Станко как дими.
И как надуват страшните си зурни
безкрайни върволици от чалми.

И към Балкана се заклати в мрака
със биволите адския керван.
И чух – дете във майка си проплака
под месеца, оголил ятаган.

Видях – каруци български скрибуцат
в нощта от дол на рид, от трън на глог.
И дядо, стиснал тежките юмруци,
на турски псува моя Господ Бог.

Надува жили в страшното усое,
реди такива грапави псувни,
че аз едва сега разбрах какво е
зловещото: – анасьнъ сиктимини!

Днес, случи ли се тати да препсува,
плющи над мене сякаш лют камшик...
Каруците на дядо ми сънувам
в безкрайния тракийски върволик.

цията в Странджа през 70-те и 80-те години на XX век. Информаторите са само местни жители, а също така и бежанци и потомци на бежанци от Източна Тракия, където те са били прокудени през 1913 г. Използвани са и някои фолклорни и етноложки материали, съхранявани в музеи и архиви, както и материали, обнародвани в специализираната етнологична и фолклористична литература“.

Това признание на автора е вярно, но не е достатъчно. От скромност ще е, авторът да не ни казва за негодите през годините докато е бродил из Странджа, в колко села и с колко коренни жители се е срещал. Той не споменава думите „теренни проучвания“, но благодарение и на тях, той разкрива душевността и народопсихологията на родолюбивите странджанци. Събирателската и проучвателската му работа е била подчинена на опознаването на вчерашния ден и най-често на древните състояния на културата, на тяхната реконструкция. Панагири / панаири, събори, седенки... Специално искам да посоча статиите за нестинарството, този феномен, който привлича гости от цял свят: от „Посещение-

то при главния нестинар (нестинарка)“ до „Прихващането във от огъня“.

Като форма на емпиричното познание работата на Райчевски влиза в широкия контекст на емпиричните изследвания на социалната действителност. Как да не се радваме на поредната му книга, в която е съхранена информация за неповторими явления, на наследство и творчество на отделните селища и целия регион, на наследство – празници и обичаи, част от българската фолклорна култура. Нима не откриваме историческото си битие и единното етническо знание и самосъзнание на българския народ. Нима регионалното – тракийско/странджанско, не е конкретен израз на националното!

Изследователят Стоян Райчевски е достоен продължител на безсмъртното дело на академиците Иван Д. Шишманов и Михаил Арнаудов, на Димитър Маринов и професор Христо Вакарелски!

На 8 март т.г. в големия салон на БАН бе представена „Календар и обредност в Странджа и Източна Тракия“, както и други книги на Стоян Райчевски от поредицата „Бежанци“ на издателство „Захарий Стоянов“. За книгите говори акад. Георги Марков.

ХРИСТО ТЕПАВИЧАРОВ

Продължава от миналия брой

Затишието продължи до 1989 г., когато изселническата психоза обхваща стотици хиляди български граждани – мюсюлмани.

След събитията от края на 1989 г. петата колона на Турция в България, подвизаваща се под евфемизма ДПС, приоритетно наложи промяна в закона за българското гражданство.

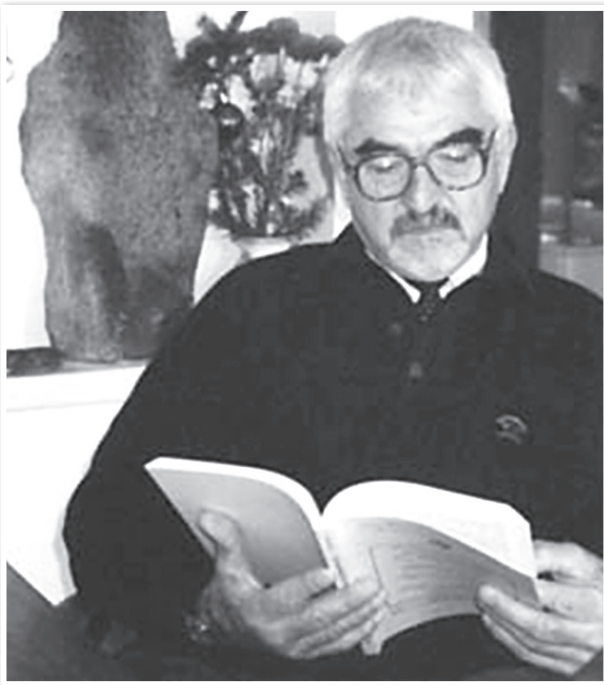
Съгласно § 4а. (1) от Закона за българското гражданство право да възстановят българското си гражданство по силата на точка (2) получиха около 300 000 изселници в Турция, както и децата на вече починалите изселници. Едва ли някой би могъл да определи точния им брой, но ако приемем най-консервативното предположение, че всеки от изселилите се има по две деца, броят на кандидатите за българско гражданство, кълнящи се във вярност на Турция, набъбва на милион. Едва ли има наивници от двете страни на българо-турската граница, които да вярват, че тези възкръснали „новобългари“ изгарят от желание да изпълнят дълга си на лоялни български граждани. Така чрез законодателни манипулации, българските граждани потенциално могат да се увеличат с милион турци, а България активно да съдейства за осъществяване на неоосманските копнежи на Анкара в посока Европа.

На фона на геноцида срещу тракийските българи, провеждан в продължение на половин век в края на XIX и началото на XX в., от Османската империя, от Младотурците, от Кемалатюркската Турция и всички нейни последователи, т.н. „голяма екскурзия“ от втората половина на 80-те години на XX в., предприета от български граждани, определящи се като „български турци“, прилича повече на благотворителна разходка. Жалко е, че разходката не продължи и не приключи успешно за всички желаещи, благодарение на безумната политика, провеждана от узурпиралата властта в България шайка авантюристи и национални предатели, които продължават да управляват, да рушат и да разграбват държавата повече от 25 години. Позволявайки на турски поданици да „възстановяват“ българското си гражданство и да влияят върху вътрешно-политическите процеси в България, всъщност тази управляваща върхушка, без цвят, морал и идейни убеждения, постави солидните основи на възстановяването на Османската империя и нейните порядки в борещата се за независимост и достойно място на Балканите българска държава. Българската управляваща върхушка обективно се постави в услуга на провежданата от турското правителство неоосманска политика за възстановяване на империята на Балканите и за ислямизация на Европа до и отвъд Виена!

В Източна и Западна Тракия не могат да се върнат прогонените тракийски българи, защото те не са между живите вече. Но техните потомци, живеещи в България или разпръснати по света, продължават да се надяват, че един ден ще се върнат по родните места на прогонените си родители. Земите не са променили характера си. Те очак-

ЗА ТРАКИЙСКИТЕ БЕЖАНЦИ

и отговорностите на балканските държави в началото на XXI век

ват своите стопани!

Дълг на българската държава е да създаде условия за тяхното връщане по родните места и връщането на отнетото им имущество.

Ако припомним събития, случили се и случващи се в продължение на век и половина в отношенията с нашите съседи Турция и Гърция и натрупалите се през този период нерешени спорове, засягащи съдбата на милиони тракийски българи и български граждани, то е по няколко причини. Не бихме искали да бъдем заподозрени в наивност или недалновидност, създавайки в някои хора впечатлението, че в началото на XXI в. се стремим към доброволно или насилствено преместване на границите в името на историческата правда и на всемирната справедливост. Не, не вярваме в тях и ясно бихме искали да заявим, че не се стремим към преместване на границите и възстановяване на българския суверенитет в Източна и Западна Тракия. Не смятаме, че това днес е необходимо, за да се използват тези земи и техният потенциал за целите на развитието и просперитета, както на България, така и нашите съседи, по същия начин, по който сякаш да се използват, ако бяха останали в пределите на България. Въпросът за свободен, суверен, неограничен достъп и излаз на Бяло море е от жизнено значение за България, но Тракия е без значение за излаза на Гърция и Турция на тези морета и за икономическото им развитие. И вторият въпрос – тези територии остават относително слабо населени, откъснати от икономическите центрове на държавите, в които се намират и възможността за връщане на няколко стотин хиляди наследници на прогонените тракийски българи с нищо няма да застраши интересите на местното население нито сигурността на държавата или администрация-

та под чието управление се намира Източна и Западна Тракия. Някаква форма на кондоминиум или на съвместно административно управление за улеснение на административното обслужване на населението в тази част на Европа без граници, към каквато се стремим, може да бъде установена и това ще бъде крачка напред, а не назад в намирането на някаква, поне относителна справедливост за прогонените от родните места и техните наследници.

Налага се спешно да се обучи и формира професионална политическа върхушка, която да управлява държавата извън контрола на измислените в България политически партии и тяхната клиентела. Само професионални политици биха били в състояние да дефинират българските национални приоритети, да разработят политика за тяхното постигане и да изграждат външна политика на добросъседство и търпимост със съседите и на предсказуемост и надеждност в отношенията със съюзниците и най-вече със стратегическия съюзник.

България е едновременно част от Европа, част от Балканите, част от Черноморския басейн с историческа територия разпростираща се по бреговете на половината Черно море. Световната сила в този район е Русия и той е немислим без нея. Изхождайки от историческите и географски реалности България веднъж за винаги трябва да реши какво иска да прави – да обслужва собствения си дълготраен интерес, като развива отношения с Руската федерация на равностепенни, взаимно изгодни начала за просперитет и независимост на района, който обитават или да обслужва, в качеството си на клиент, интересите на онези сили, чиито национален интерес е да се противопоставят на руските интереси на всяка цена, на всякъде по света. Днес

Русия се ръководи от Владимир Путин, той е находка и надежда след десетилетия на разруха и упадък и българските политици трябва да се възползват от този шанс. Отношенията, за да бъдат равноправни и във взаимен интерес трябва да се развиват на най-високо ниво на централното ръководство на държавите, между професионални политици. Необходимо е да се ликвидират всякакви клиентелистски кръгове, които работят единствено в свой личен, егоистичен интерес и против интересите на държавата.

В продължение на век и половина държавата, която днес наричаме САЩ, се придържа към доктрината на изолационизма, чиито основни направления са немисляе в работите на държави извън американския континент и протекционизма, който се състои в защита и покровителство на всичко американско от чуждо влияние. Това е времето от Джордж Вашингтон до Удроу Уилсън, по време на чието президентство САЩ се нарежда сред победителите в Първата световна война и се появява на картата с претенденти за световно господство, наред с колониалните сили. Това е периодът на прогонване на европейските колонизатори от американския континент, период, когато САЩ изнасяше в света морални и интелектуални ценности. Последният случай, за който България трябва да е благодарна на САЩ, на политическа изява, плод на тази доктрина е, както изтъкнахме по-горе, настояването на конференцията в Сан Ремо през 1920 година Западна Тракия и част от Източна Тракия да бъде върната на България. За съжаление без успех.

След Първата световна война американската външна политика напуска границите на американския континент и започна износ на нови ценности – глобално господство с всички средства и методи за убеждение – от война и преврати до съблазнителни, предлагани от притежаващите американската икономика групировки, ще споменем само някои между които Рокфелер, Морган, Вандербилд, Додж, Родшилд, Дюпон, Форд, Марс, Хартфорд и т.н.

Днес България и САЩ не могат да имат общ интерес и да преследват сходни национални цели. Днес България би могла само да обслужва американските глобални интереси в района на Балканите, срещу финансов или морален бакиши на един или друг кандидат за власт и управител на колониално-клиентелската администрация. За съжаление постепенно, в по-голяма или по-малка степен, отношенията между европейските държави, всяка поотделно и САЩ, се превръщат в отношения между обслужващ персонал и господар!

САЩ днес не могат да бъ-

дат стратегически съюзник на никого, защото тя не се нуждае от съюзници, а от постоянна клиентела.

Балонът САЩ е пред спукване. Амбициите на финансово-политическата олигархия, управляваща САЩ, постепенно излиза извън контрола на разума и на оценъчните възможности на реалното съотношение на силите в съвременния свят. Бъдещето принадлежи на многополюсния свят, със свобода за изява на всеки център с достатъчна тежест да се задържи на собственото си географско място, а не на стремящите да се разширяват за сметка на съседите и за сметка на техните интереси. България, като малка, но с хилядолетен опит държава, би трябвало да е позряла, да е в състояние да види и отчете промените, от които трябва да се предпазва, както и онези, от които може да се възползва. Към държави, които скоро честваха своята 200 годишнина от основаването си, би трябвало да сме по-великодушни, но и много по-предпазливи и нащрек. Не само когато ни предлагат подарък, но и когато някой си позволи да поиска подарък, било то и под формата на някаква си ескадрилка.

Безплатен обяд предлагам само в кочината.

С оглед непосредственото бъдеще и мерките, които спешно трябва и може да се предприемат, ни се струва, че си заслужава да се помисли за следното:

1. Решаване на проблемите на българските бежанци от Тракия. Необходимо е да се идентифицират наследниците на прогонени тракийски бежанци. Източна Тракия да получи статут на автономна двувластна територия, като на всички наследници на българските тракийци се позволи да се върнат по родните места на техните родители и прародители и по административен път да им се възстановят къщите и имотите. За геноцида срещу българските тракийци да се ангажира международната отговорност на турската държава с помощта на международни организации. България незабавно да сезира Европейския съюз с този висящ между двете държави въпрос и ясно да заяви, че всякакви преговори за разширяване на съюза на изток към Босфора ще трябва задължително да минат през решаване въпроса за тракийските бежанци.

2. Днес, твърди се, че в България живеят около 600,000 български граждани, определящи себе си етнически като турци. По силата на правилото за взаимността, задължение на българската държава е да настоява за връщането и възстановяване местоживееето и имотите на прогонените от родните им места наследници на българите в Източна Тра-

кия най-малкото до числото 600,000! При отказ Турция да приеме обратно наследниците на прогонените или избита български тракийци, всички, без изключение, 600,000 български граждани, и живеят в България като етнически турци, да напуснат страната и да потърсят убежище и препитание в държавата на майчиния си език – Турция. Само така Турция би могла да се приобщи и да осъзнае цивилизационните порядки на XXI век, като се раздели с прилагането на двойни стандарти към свои и чужди, удобно наследени от Османската империя.

3. Да се преустанови незабавно изплащането на пенсии на лица, трайно пребиваващи в Турция по силата на Споразумението между правителството на Република България и правителството на Република Турция за изплащане на български пенсии („Споразумение“), подписано на 4.11.1998 г.; Сумите, които понастоящем се превеждат в Турция по силата на това Споразумение да се внасят в специално създаден фонд „Тракийски бежанци“;

4. Да се деносират незабавно Ангорските спогодби от 1925 година и да се осъвременят правната рамка, регламентираща отношенията между двете държави.

5. Да се възстанови именникът на българските имена;

6. България да се освободи от всякаква зависимост от Турция в областта на енергетиката. Турското присъствие в българската икономика да се контролира от България и в никоя област да не се допуска чуждо участие над 49%. Да се преустанови продажбата на българска земя на турски граждани.

7. Страната да даде ясни знаци за приоритетна ориентация на външната си политика освен към Европа и на северозток – Северна Добруджа и Молдова. Строителството на Черноморската магистрала да се превърне в обект с предимство от стратегическо значение.

8. Незабавно да се ликвидира двойното гражданство на лица, придобили чуждо гражданство наред с българското и в бъдеще да не се допускат никакви изключения от това правило в отношенията с Турция.

9. Да се започнат двустранни преговори с Гърция и многостранни преговори в рамките на Европейския съюз за имплементация на член 48 от Ньойския договор.

Това са само някои от идеите, които заслужават незабавно внимание и спешно приложение от страна на управляващите политически среди, които и да са те, ако претендират да управляват България в интерес на българските граждани, а не само в собствен, егоистичен интерес. (Препечатано от в., „Нова зора“ със съкращения)

ВИДИН ЧЕСТВА АНТИМ I

Видин започна честванията, посветени на първия български екзарх Антим I, който е бил и председател на Учредителното събрание и първото Велико народно събрание след Освобождението, както и видински митрополит. Те са организирани от Видинската митрополия, областната управа и общината. В тях се включват училища, библиотеки, патриотични клубове, музеи, архиви. Много инициативи има и природно-математическата гимназия, която носи името на екзарх Антим.

Честванията преминават под почетния патронаж на председателя на Народното събрание Цеца Цачева и с благословението на Видинския митрополит Димитър.

Проявите започнаха с научна кръгла маса „200 години духовност и родолюбие, вяра и държавност“. Активно участие. По случай 144 години от избора на Антим за първи Български екзарх бе отслужена Съборна света литургия в храма „Свети Димитър“. Видинската митрополия обяви 2016-а за година на екзарх Антим I и учреди орден „Антим I“, който ще бъде връчен на лица, работили за популяризиране на неговия живот и дело.

Съюзът на тракийските дружества в България е организатор на националното честване на 200 годишнината от

■ Мавзолеят на екзарх Антим Първи във Видин

рождението на екзарх Антим Първи и на много други прояви, свързани с годишнината.

Представители на Тракийското сдружение Национална инициатива „Завръщане към корените“ и „По обратния път на дедите ни“ в град Исперих поднесоха цветя на паметника на хан Аспарух в града по повод Националния празник на България – 3 март.

ПУШКАТА НА ПЕТКО ВОЙВОДА ПОВЕДЕ ЛИТИЙНО ШЕСТВИЕ В СМОЛЯН

С пушката на легендарния защитник на Родопите Капитан Петко войвода, носена от най-стария гайдар и член на сдружение „Родопски хайдут“, 85-годишния бай Стою Чонгаров, тръгна литийното шествие по повод Трети март в смолянския квартал „Устово“, съобщава Радио „Фокус“. Светинята се съхранява в Регионален исторически музей „Стою Шишков“. Редом до оръжието на капитана се нареди и Николай Петров – един от наследниците на родопския войвода Тодор Хвойнев от Левочево, който по традиция носи неговата оригинална комитска носия и оръжията му. Преди това в църквата се отслужи тържествен благодарствен молебен за руските освободители в църквата „Свети Никола“ в кв. „Устово“. Там, в Устово, на 17 януари, преди 138 години тържествено е посрещната Казашката кавалерийска бригада на генерал Пьотр Черевин. В тържественото, заредено с патриотичен и национален дух шествие се включиха и десетки гайдари, свирещи популярната песен „Петко льо, капитанине“. Изминавайки пътя от църквата до площада те бяха приветствани от ръкопляскащите и аплодисменти на множество смолянчани.

НОВО ДРУЖЕСТВО ВЪВ ВЕЛИНГРАД

През февруари т. г. във Велинград е създадено тракийско дружество с името „Родопи“. Велинградското дружество е подало молба за членство в Съюза на тракийските дружества в България.

БАБА МАРТА ЗАЕДНО С НЕМЦИТЕ В ОДРИНЦИ

Празника Баба Март тази година тракийци от дружество „Георги Сапунаров“ и НЧ „Тракия – 2008“ в Хасково почетоха заедно с немци, заселили се трайно в село Одринци, Община Ивайловград.

Дружбата между тракийците от Хасково и немците от Одринци се поддържа вече втора година. Запоз-

нанството с тях възникна по повод желанието им да се заселят трайно в Одринци, село, което в недалечно време е било обитавано от тракийски бежанци. Селото е в пълна разруха, там където са къртели детски гласове, виели са хора, правели са сватби, имало е живот – всичко това е минало. Желанието на групата немци

– 23 души да се заселят в това село-призрак разбуди родолюбивите чувства на тракийци от Хасково да им помагат, да ги запознаят с песните и обичаите на тракийските българи, с което по един особен начин чрез тях да възродят живота в това тракийско село.

За доброто протичане на празника се бяха по-

грижили жените самодейки от клубовете по „Художествено слово“, фолклорната група „Тракийска дъга“ с ръководител Милка Хъркова и диригентката при ансамбъл „Китна Тракия“ Стефка Младенова. Бяха изпълнени обредите „Прескачане на огън“, „Гонене на злите сили“, закичване с букетчета от мартеници, бръшлян и теменужки на къщата и нейните стопани.

Пред възрождените от немците къщи прозвучаха тракийски песни, извиха се хора. Домакините немци бяха приготвили саморъчно месен с квас и печен на фурна хляб, козе кашкавал и сирене, ликьор от местни плодове с много обич и радост. Направена бе обща снимка, на която са и родените в Одринци деца на немските семейства.

АНЕТА ГЕОРГИЕВА

ИЗЛОЖБА НА МАЙСТОРСКИ ПЛЕТКИ

Стана традиция тракийското дружество „Георги Сапунаров“ и читалище „Тракия – 2008“ – Хасково да организират изложби по различни теми, най-вече отразяващи бита на тракийската жена.

Тази година изложбата бе за плетени шалове, шапки и ръкавици. Повече от 15 сръчни дами показаха в салона на дружеството пестроцветни уникати от вълна, памук, пан, коприна, букле и др., плетени от тях през младежките си години и сега. Единодушно бе признато майсторството на бившата учителка по литература Генка Канева.

Председателката на читалищното настоятелство инж. Димитрийка Христова при откриването на изложбата разказа за историята на плетачеството, като за негова родина се смята Близкия изток, откъдето то е усвоено в Европа, Азия, Африка, Северна и Южна Америка.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А

Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел. 02/986 71 26; факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Валентина АНГЕЛОВА (Бургас) – 0879 545 115; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) – 044/62 48 53; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

Дипломатът Любомир Шопов:

Османиската доктрина на Давутоглу действа

- Г-н Шопов, вие сте дългогодишен дипломат. Познавате политическите процеси в света и вътре в страната. Книгите ви доказват едно изключително умение да тълкувате събитията. Познавате ги така да се каже „изпод хастара“. Днес всеобщото впечатление е, че нямаме служби, нямаме дипломация, нямаме действена армия и респектираща полиция... Какво мислите за това?

- Констатациите са практически верни. Въпреки че има държавни структури и работещи в тях хора, които получават добри пари от залька на народа, те бездействат. Причината за тях най-общо казано е тази, че България от 89-а година насам се движи по инерция. Тя е като една състезателна шейна по бобслей – пусната е по улея и няма начин да не измине пътя и да финишира, но не е изключено да излезе извън пистата и да катастрофира. Този „улей“, в който сме пуснати, е улей на глобализма. И по-точно на либералния капитализъм и на неоосманизма.

- Навремето сте участвал в секретните преговори между НАТО и страните от Варшавския договор...

- Това беше единственият секретен форум на двете най-големи военно-политически групировки по времето на Студената война. Тогава като представител на България отстоявах на първо място интересите на България. И що се отнася до спецификата на Балканския полуостров, имах пълна свобода и пълномощия от правителството ни да говоря от името на и за интересите на България. Независимо от членството ни във Варшавския договор. Разликата със сегашната ни политика в това отношение е много голяма. В архива на МВНР се пазят документи за дейността на т.нар. отдел „Трети“ – за Балканите, и ако ги прочетете, ще установите разликата, за която ви говоря. Някога имахме политика и кадри. България беше постигнала максималното, за да подобри живота на хората в социално отношение – имахме безплатно здравеопазване, безплатно образование, перфектно почивно дело. Дори промишлените предприятия и ТКЗС-та в България имаха свои почивни бази. Може да не се хареса на мнозина това, което ще кажа, но каузата на тогавашната политическа партия, макар и с много минуси и грешки, дори и с наличието на някои направо казано безобразия, но беше в голяма степен постигната – хората бяха икономически задоволени, живяха в сигурност и много по-спокойно. Докато съм бил соцпосланик във Виена, коле-

гите ми от Холандия и Дания изразяваха възхищение от живота в България! Факт!.. Ами, дайте да не търсим много примери – един въпрос ще ви дам: Имате ли представа колко процента от сегашното население на България е неграмотно?! И това не е случайно. Онова, което ме шокира през всичките тези години е липсата на национална кауза...

И ще ви кажа нещо още по-страшно – че ние нямаме определение за това – Що е то българска нация. В момента в България битуват две доктрини – едната е конституционната, според която българите сме единна нация, т.е. състои се от българи и етнически групи от цигани, турци и др. Те обаче не са малцинства – сред циганите напр. има много подгрупи, които отделно имат както етническа, така и религиозна специфика. Съгласно Конституцията не е позволена политическа, или др. дейност на етническа, или религиозна основа. Другият модел е политическият модел на ДПС. На практика той залага на обратното – че в България има етнически и религиозни малцинства, които трябва да получават привилегии, в това число да имат собствено управление. Е, питам: Как тогава ще бъдем единна нация, при положение, че не сме решили националния въпрос?! И защо не се спазва Конституцията на Републиката, а ни се пробутва някакъв „български етнически модел“ – който, между другото е в основата и на още един български специалитет – „модела КОЙ“. Как така не

държавата, а ДПС ще бъде гарант на някакъв „етнически мир“? 15 % мюсюлмани ще решават съдбините на 85 % православни? Къде отиваме – към Европа или към Ориента?

- Сега са актуални споровете около това имало ли е турско робство у нас. Тези дни се събраха на обсъждане учители от цялата страна, които разискват учебниците по литература и история във връзка с подмяната на формулировката „робство“ с „присъствие“...

- Ще започна с един пример: През 2013 г. се навършиха 100 години от геноцида на българите от Тракия и Мала Азия. Какъв е историческият факт: в рамките на два месеца редовна турска армия избива 60 000 български жени, деца и мъже. 280 000 са прогонените от земите им и от 1913 г. до 1925 г. присъствието на българи в Тракия и Мала Азия е ликвидирано и узаконено с договор. На прогонените и избитите са конфискувани 3,5 млн. дка частна българска земя в европейската част на Турция. Унищожени са десетки християнски църкви. Описал съм всичко в книгата си „Геноцид“. И нашето правителство изобщо не поставя този въпрос пред международната общност и Турция. През 2013 г. българското Народно събрание не излезе дори с една декларация по повод 100-годишнината от геноцида. Това българско Народно събрание ли е, според вас?!

- Как гледате на конфликта, наричан Доган-Местан?

- Темата е много по-сериозна. Тя опира до турските доктрини в десетилетията назад във времето и българската външна и вътрешна политика. Ако тръгнем да анализираме пантюризма, неоосманизма и пр., ще видим че по същество между тях няма разлика – най-общо казано, всичко тюркско е турско. Турция има право да „се грижи“ за десетки милиони „външни турци“. Говорим за амбициите и към огромни територии – от Иран до Албания и Босна и Херцеговина. Арменският геноцид не е признат – Турция не се е извинила на арменския народ. Турция не се е извинила и за геноцида над тракийските българи. А по въпроса за робството на България... ами има турски документи, които ясно говорят, че

изопачавани. Ние сме на ръба следващите поколения млади българи да нямат изобщо историческа памет.

Това, което османците не постигнаха за 500 гило – неоосманците (в т.ч. българските) ще постигнат за 20-30 години! Ами, много хора не обръщат внимание на един много любопитен факт – че у нас има и трета етнорелигиозна партия – това е Народната партия за свобода и достойнство на Касим Дал, с председател Корман Исмаилов. Чрез една врътка на игра на коалиции, за спечелване на повече гласове, те влязоха в управлението на ГЕРБ и в момента имат зам.-министър на отбраната в лицето на Орхан Исмаилов, който между другото отговаря и за патриотичното възпитание на българските воини?!? Техни хора са в министерство на образованието и на други стратегически места. Софийска област е в техни ръце-понеже има много турци и мюсюлмани?

Навремето, когато се опитаха да влязат в коалиция със Стефан Софийски и неговата ОСД, категорично настояваха за официализиране на турския език като втори официален език в България. Софийски не се съгласи и по-късно те се коалираха с Реформаторския блок. И аз питам: Съгласи ли се Реформаторският блок за официализиране на турския език в България? – Ползват ли те пари от Турция? – Защото Корман Исмаилов е близък с министър-председателя, а Касим Дал – с президента на Турция.

Ако бъде регистрирана новата партия на Лютви Местан ДОСТ, независимо какво излиза в масмедияте, всички тези партии реално ще работят за турските интереси.

- Няма ли да се поругае Конституцията? Защо няма държавна и политическа реакция на това предизвикателство?

- Нека да направят декларация, че ще спазват Конституцията, според която всички граждани на РБългария са с равни права и задължения, да признаят върховенството на личните права на българския гражданин, да се откажат от етнорелигиозните малцинства, които лесно се манипулират, да оставят хората сами да решават за себе си. По това ще разпознаем кой работи за България и дали партията му е българска. Българите, турците и циганите не се нуждаят от посредници, за да живеят нормално и в разбирателство.

- Въпросът с етнорелигиозните малцинства в отделните страни вече се превърна в световен проблем...

- Преди няколко години имаше една много интересна конференция в Берлин по този въпрос. И понеже ме попитахте преди малко за Доган и Местан, сега ще ви кажа, че те и двамата участваха в тази конференция. В превод на официалните документи на конференцията – в предговор Доган казва „Бъдещето ще покаже, че ние сме прави“, а Местан заключава, че „тези документи, които приема конференцията трябва да станат задължителни международни документи“, прекарани през Либералния Интернационал, в който членува ДПС. И знаете ли за какво става въпрос? – За изключителни права и привилегии на етно-религиозните малцинства, в това число и за границите на отделни региони, така че те да „пасват“ на интересите на Турция. Н а практика означава да се разместват българи-християни, така че да могат на тяхно място да бъдат настанени мюсюлмани и по този начин да се изпълни концентрацията им в съответните региони, та в крайна сметка тези региони да получат автономия. Да могат да събират данъци, да имат собствена полиция – де факто – целта е да се оформят едни анклавни на територията на България. Отговорността на хората, които участват в такива планове, си е тяхна – само това мога да кажа!.. Това е всъщност османистката доктрина на Давутоглу. Книгата му излезе през 2001 г., а в България едва сега й обрънаха внимание – когато се разбира, че цялата политика на Ердоган е стъпила на нея.

В книгата си Давутоглу още през 2001 г. пише: „Ние с България трябва да създадем една смесена комисия, която да работи така, че да разбираме намеренията на българите и тяхното отношение към ситуацията на Балканите и да я ползваме за свои цели“. Именно това е залегнало в двустранните отношения между България и Турция. Такава комисия съществува и тя се събира веднъж в годината формално. Отчита се какво сме свършили за Турция, неудобни въпроси като геноцида над тракийци не се разискват, а са избутани в някаква „хуманитарна“ кошница, и се поддържа унищително за България приятелство, което нашите политици смятат за голям успех на българската външна политика!?!

Едно интервю на Еми Мариянска (в. „Шоу“ – със съкращения)

